

سەرپەرشتیاری دایگایکردنی دیکتاتۆری عێراق، بەهه مان شیوهی تاوانبار

مافه سیاسی و فەردی و مەدەنییهکانی خەلکی عێراق و کوردستان زهوت دهکەن !

ئەمڕۆ دیکتاتۆری گۆر بەگۆری پێشووی عێراق و 7 کەسی دیکە لە دەست و پێوهندهکانی، بە تاوانی کوشتنی 143 کەس لە دانیشتوانی دوجەیل لە ساڵی 1982 دا پۆبەرۆوی دادگا کرانەوه... بە جیا لەوهی دیاریکردنی ئەم پۆرژە بۆ دادگایکردنی صدام و سەرانی پزیمی گۆر بەگۆری پێشوو مانا و ناماژەیی سیاسی تاییهتی ههیه. وه بهجیا له شیوهی بهپێوهبردنی دادگایکردنهکه له باری ئیداریی و فەنی و یاساییهوه... تهواوی ئەو تاوانانە دیکتاتۆری پێشوو وه سەرانی پزیمی پێشوو لهوهدا خۆلاسه کراوهیهوه، که دیکتاتۆری پێشوو کوشتاری دوجەیل و ئەنفال و کیمیایی بارانی ههلهبجەیی کردوه و پهلاماری هۆرەکانی داوه و ئەنفالی 8000 بارزانی کردوه... دیاره ههموو ئەمانه تاوانی گهوهرن و دژ به کۆمه‌لگای به‌شهرین و پێویسته صدام و سەرانی رژێمهکهی و ههموو ئەو حکومهت و لایه‌نانه‌ش له ئەمه‌ریکا و ئەوروپا و ریکخراوی نه‌ته‌وه یه‌که‌گرتوه‌کان که له‌کاتی خۆیدا ته‌ئیدی سیاسه‌ته‌کانیان کردوه و بێده‌نگ بون له به‌رانبه‌ریدا یان چه‌کی کیمیاییان پێداوه و له‌سه‌ر ئەم تاوانانه‌ سزای خۆیان وه‌برگرن و پرسیوا بکریین. ئەمه جگه له‌وهی که دادگا به هه‌یج شیوه‌یه‌ک نه‌چوه سه‌ر هۆی ئەوهی صدام حسین و رژێمه‌کهی بۆچی به‌م تاوانانه‌ هه‌ستاوه بۆچی ئەنفال و کوشتاری دوجەیلی کرد؟! وه بنه‌مای فکری و سیاسی پیا‌ده‌کردنی ئەم تاوانانه‌ چیه‌یه وه چی بوه؟! نایا صدام و سەرانی رژێمه‌کهی شی‌ت بون یان ته‌نها به‌وهی که پێیان بوتری‌ت دیکتاتۆر کافیه‌یه بۆ ئەوهی که هۆی هه‌موو ئەو تاوانانه‌ رۆشن بێته‌وه؟! سەرپەرشتیاری دادگا به ئەمه‌ریکا و ئیسلامی سیاسی شیعی و ناسیونالیزمی کردوه له قازانجیاندا نیه ئەمجۆره پرسیارانه بکه‌ن.

به‌لام نایا گشت تاوانه‌کانی صدام حسین و رژێمه‌کهی هه‌ر ئەو تاوانانه‌ن؟ بێگومان نا. صدام و سەرانی رژێمه‌کهی پێش ساڵی 1982 وه پێش کوشتنی صدر وه له رۆژی هاتنه سه‌ر حوکمیانه‌وه ئەم ده‌سه‌لاته‌ی به‌عس و سەرانی رژێمه‌کهی تاوانبارن. رژیمی پێشووی به‌عس و صدام حسین، پێش ئەوهی تاوانی جینۆساید بکات دژ به خەلکی کوردستان و پێش ئەوهی له دوجەیل ده‌یان کەس بکوژێت، سه‌دان و بگره هه‌زاره‌ها که‌سی ئیعدام کردبوو له‌سه‌ر ئەوهی مخالفی سیاسی خۆی بون له کورد و عه‌رب. ئەم رژێمه‌ پێش ئەوهی ئەو تاوانانه‌ بکات تاوانی گه‌وه‌ری ئەوه‌بوو که ئازادی سیاسی له‌ بناغه‌وه قه‌ده‌غه کردبوو، که که‌س مافی ئەوه نه‌بوو په‌ئی خۆی ده‌ریپێت و په‌خنه‌بگری‌ت به‌رانبه‌ر به‌ سیاسه‌ت و هه‌لس و که‌وتی حوکمرانیه‌که‌ی. تاوانی ئەوه‌بوو که خۆپیشاندان و مانگرتن و کۆبونه‌وهی خەلکی قه‌ده‌غه کردبوو، که مافی پێکه‌ینانی حزبی سیاسی و ریکخراوی جه‌ما‌وه‌ری و پیشه‌یی قه‌ده‌غه کردبوو. تاوانی ئەوه‌بوو که مافه‌کانی لاوان له‌کچان و کوپانی سه‌رکوت و زه‌وتکردبوو، که ئایینی تیکه‌ل به‌ ده‌وله‌ت و کاروباری ده‌وله‌ت کردبوو، که ئایینی تیکه‌ل به‌ خۆیندن کردبوو که حجابی فه‌رزکردبوو له‌ کاتی وانە ئاییندا. تاوانی ئەوه‌بوو که مافه‌کانی مندالانی سه‌رکوت کردبوو. تاوانی ئەوه‌بوو مافه‌ مه‌ده‌نی و فه‌ردیه‌یه‌کانی ژنانه‌ی به‌ته‌واوی سه‌رکوت کردبوو وه ژنانه‌ی له‌ رێکای یاسای ئەحوالی شه‌خسی‌یه‌وه که به‌ته‌واوی له ژێر کاریگه‌ری شه‌ریعه‌تی ئیسلامیدا نوسرابوو کرده‌بوو زانیده‌ی پیاوان و توندیکردبوون له‌ گونجی چێشته‌خانه‌ی ماڵ و کاریانی کردبوو به‌خۆیکردنی منداله‌وه. وه پێش ئەوهی ئەنفال بکات له‌ بناغه‌وه تاوانه‌که‌ی ئەوه‌بوو که له‌ ده‌ستوره‌که‌ی خۆیدا مافی دیاریکردنی چاره‌نوسی سیاسی بۆ خەلکی کوردستان قه‌ده‌غه کردبوون وه هه‌ر یۆیه‌ توانی ته‌عریب و ته‌رحیل و ئەنفال و کیمیایی بارانی خەلکی کوردستان بکات. به‌لام صدام حسین و رژیم و حزبه‌که‌ی، شی‌ت نه‌بون، به‌لکو نوێنه‌ری بزوتنه‌وه‌ی ناسیونالیزمی عه‌رب بون، وه له‌ پراتیکدا سیاسه‌تی شوڤینیزی عه‌ربه‌ی پیا‌ده‌ کرد، به‌حوکمی ئەوه‌ی ناسیونالیزمی عه‌رب بوو دژ به‌ ته‌واوی مافه‌ سیاسی و مه‌دەنییه‌کانی خەلک بوو... کاتی‌ک که دادگا نایه‌ته سه‌ر ئەم خواست و ویسته‌ بناغه‌ییانه‌ی خەلکی عێراق و کوردستان، رۆشنه‌ که ئەوانه‌ی سەرپەرشتی ده‌کەن، ئەوانیش ئەو مافانه‌ بۆخەلکی عێراق و کوردستان ناسه‌لمێنن و به‌ په‌رسی نایانسن. ئیستا که پزیمی صدام گۆر به‌گۆر بوو بوه به‌به‌شی‌ک له‌ میژوو، کۆسپی خەلکی عێراق و کوردستان دیسان زه‌وتکردنی مافه‌ سیاسی و مه‌دەنییه‌کانیه‌تی.

ئەگەر واقعه‌ن لایه‌ن و هی‌زیک له‌ کوردستان دژ به‌ فکرو سیاسه‌تی به‌عس و کاره‌کانیه‌تی ناتوانی‌ت له‌ جیا‌بونه‌وه‌ی کوردستان که‌مه‌تر داوا‌بکات له‌هه‌لومه‌رجی ئیستادا، هه‌لومه‌رجیک که ئیسلامی سیاسی به‌ توندی دژ به‌ مافی بریاری سیاسی خەلکی کوردستانه، گه‌ر سه‌رکوتگه‌ر تر نه‌بیت له‌ به‌عس ئەوه که‌مه‌تر له‌ نیه. وه ئەگه‌ر واقعه‌ن لایه‌ن و هی‌زیک هه‌یه له‌ کوردستان که دژ به‌ فکرو سیاسه‌تی به‌عسه و ده‌یه‌ویت صدام و داروده‌سته‌که‌ی دادگاییه‌کی عادلانه‌ بکریین ئەوه ئازادی سیاسی و ئازادی مانگرتن و په‌خنه‌ و پێکه‌ینانی ئەحزابی سیاسی و... وه‌ک به‌ندیکی یاسای به‌ په‌رسی راده‌گه‌یه‌نیت.

صدام حسین و سەرانی رژێمه‌که‌ی پێویسته وه‌ک نوێنه‌رانی بزوتنه‌وه‌ی ناسیونالیزمی عه‌ربه‌ی دادگایی بکریین و، ته‌واوی تاوانه‌کانی دیکه‌ش له‌ سه‌رکوتی مافه‌ سیاسی و مه‌ده‌نی و فه‌ردیه‌یه‌کانی خەلکی عێراق و کوردستان پێویسته بخه‌ینه پال تاوانی دوجەیل و ئەنفال و کیمیایی بارانی هه‌له‌بجە، ئەگه‌ر نا ته‌نها دادگایی ده‌موچاوی ئەو تاوانبارانه‌ ده‌بی‌ت که 30 سال له‌سه‌ر حوکم بون و ده‌سه‌لاتدارانی

ئىستاش له دوباره بونه وهى تاوانه كانى رژىمى پىشوو له سهركوتى نازادى سياسى و مافه فەردى و مەدەنىيەكان و زەوتكردى مافى خەلكى كوردستان له بپراردان بۆ جيابونه وهى كوردستان و پىكهپىنانى دهولەتلكدا يەك زەرە سلناكه نه وه، ههروهك تا ئىستا له دستوره كەياندا يەك مافيان له و مافانه بۆ خەلكى عىراق و كوردستان نه سهلماندوه.

رىكخراوى كوردستان
حزبى كۆمۆنىستى كرىكارى عىراق
2005/10/19